

DIDACTICA SLOVENICA

pedagoška obzorja

2025 letnik 40

2

DIDACTICA SLOVENICA – PEDAGOŠKA OBZORJA

Znanstvena revija za didaktiko *Scientific journal for didactics*

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i1>

Izdajatelj *Published by*

- ☐ Pedagoška obzorja d.o.o.
- ☐ Univerza v Novem mestu

Glavni in odgovorni urednik *Editor-in-Chief*

- ☐ Dr. Marjan Blažič

Uredniški odbor *Editorial board*

- ☐ Dr. José Manuel Bautista Vallejo, Huelva, Španija
- ☐ Dr. Lukáš Durda, Ostrava, Slovakia
- ☐ Dr. Tanja Gavrov, Helsinki, Finland
- ☐ Dr. Barbara Geyer, Eisenstadt, Avstria
- ☐ Dr. Marija Javornik, Maribor, Slovenija
- ☐ Dr. Gabriela Kelemen, Arad, Romunija
- ☐ Dr. Ljupčo Kevereski, Bitola, Makedonija
- ☐ Dr. Nikola Mijanović, Nikšić, Črna gora
- ☐ Dr. Bojana Perić Prkosovački, Novi Sad, Srbija
- ☐ Dr. Jasmina Starc, Novo mesto, Slovenija
- ☐ Dr. Lazar Stošić, Beograd, Srbija
- ☐ Dr. Boško Vlahović, Beograd, Srbija
- ☐ Dr. Janez Vogrinc, Ljubljana, Slovenija

Lektor *Proofread by*

- ☐ Meta Kmetič

Prevodi *Translated by*

- ☐ Ensitra prevajanje, Brigita Vogrinec Škraba s.p.

Naslov uredništva in uprave *Editorial office and administration*

- ☐ Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, 8000 Novo mesto, Slovenija, EU

Spletna stran revije *Website of the journal*

- ☐ <https://www.dspo.si/index.php/dspo/index>

Elektronski naslov *E-mail*

- ☐ info@pedagoska-obzorja.si, chief.editor@didactica-slovenica.si

Revija Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja je indeksirana in vključena v

Journal Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja is indexed and included in

- ☐ Elsevier Bibliographic Databases (SCOPUS)
- ☐ International Bibliography of Periodical Literature / Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur (IBZ)
- ☐ Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur (IBR)
- ☐ Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS)

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS).

The publication of the journal is co-financed by the Public Agency for Scientific Research and Innovation of the Republic of Slovenia (ARIS).

Naklada *Circulation*

- ☐ 230

Tisk *Printed by*

- ☐ Tiskarna Cicero, Begunje d.o.o.

Copyright © 2025 – Pedagoška obzorja podjetje za pedagoški inženiring d.o.o.

Vsebina Contents

<i>Meta Mekuč,
dr. Mojca Juriševič</i>	3 Bralna samopodoba in bralne zmožnosti
učencev 3. razreda osnovne šole
The Reading Self-Concept and the Reading Ability
of 3 rd Grade Elementary School Students
<i>Ivana-Marija Pavković,
dr. Anna Alajbeg</i>	22 Stališča učiteljev o reševanju matematičnih
problemov
Teachers' Attitudes Towards Solving Mathematical
Problems
<i>Dr. Ana Pavlič,
dr. Melita Puklek Levpušček</i>	48 Ustno izražanje in anksioznost pri učenju
španščine kot tujega jezika
Oral Expression and Anxiety in Learning Spanish
as a Foreign Language
<i>Eva Jedrlinič Peloz,
dr. Barbara Kopačin</i>	67 Pripravljenost študentov razrednega pouka za
poučevanje glasbene umetnosti
The Readiness of Primary Education Students to
Teach Music
<i>Tamara Vamberger,
dr. Janez Drobnič,
dr. Vanja Riccarda Kiswarday</i>	84 Sprejemanje učencev s posebnimi potrebami
med njihovimi šolskimi vrstniki
Acceptance of Students with Special Needs by
Their School Peers
<i>Dr. Ingrid Emmerová,
dr. Tomáš Jablonský,
dr. Jasmina Starc</i>	100 Trenutno stanje agresivnega vedenja
osnovnošolcev in srednješolcev v Slovaški
republiki
The Current State of Aggressive Behaviour of
Primary and Secondary School Pupils in the
Slovak Republic
<i>Lea Ravnikar,
dr. Mitja Krajncan</i>	114 Inkluzija v visokem šolstvu
Inclusion in Higher Education

*Janko Goljar,
dr. Petra Kleindienst*

**126 Motivi in izkušnje netradicionalnih odraslih
študentov v Sloveniji**
Motivations and Experiences of Non-Traditional
Adult Students in Slovenia

Bralna samopodoba in bralne zmožnosti učencev 3. razreda osnovne šole

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.171>

Prejeto 21. 10. 2024 / Sprejeto 7. 4. 2025

Znanstveni članek

UDK 028.5:373.3

KLJUČNE BESEDE: branje, bralne zmožnosti, razvoj samopodobe, bralna samopodoba, težave branja
POVZETEK – V procesu opismenjevanja se z razvojem bralnih zmožnosti oblikuje tudi bralna samopodoba. Nanjo najprej v večji meri vplivajo bralni dosežki, nato pa se oblikuje pomemben obojestranski odnos med bralno samopodobo in bralnimi zmožnostmi. Težave z branjem lahko negativno vplivajo na bralno samopodobo, kar predstavlja dejavnik tveganja za učno uspešnost. Z vprašalnikom bralne samopodobe in ocenjevalno shemo bralnih zmožnosti smo na vzorcu 134 tretjeolcev raziskovali odnos med bralno samopodobo in bralnimi zmožnostmi. Potrdili smo značilno pozitivno povezanost bralne samopodobe in bralnih zmožnosti. Dokazali smo značilne razlike v višini bralne samopodobe in bralnih zmožnosti glede na prisotnost bralnih težav, ne pa tudi med spoloma. Tekočnost branja, bralno razumevanje in stopnja 5-stopenjskega modela pomoči so se izkazali kot pomembni napovedniki bralne samopodobe. Te ugotovitve poudarjajo pomen zgodnjega prepoznavanja in podpore učencem z bralnimi težavami, da bi preprečili negativne posledice, ki bi lahko vplivale na splošno šolsko uspešnost in odnos do šole.

Received 21. 10. 2024 / Accepted 7. 4. 2025

Scientific paper

UDC 028.5:373.3

KEYWORDS: reading, reading abilities, self-concept development, reading self-concept, reading difficulties

ABSTRACT – During literacy development, a reading self-concept forms, alongside the reading abilities. Initially, reading achievements have a greater influence on the reading self-concept, but over time, a significant reciprocal relationship develops between the self-concept and the abilities. Reading difficulties can negatively affect the reading self-concept, posing a risk factor for academic success. Using a reading self-concept questionnaire and an assessment scheme for reading abilities, we explored the relationship between the reading self-concept and the reading abilities in 134 third-graders. A significant positive correlation was confirmed between the reading self-concept and the reading abilities. Significant differences were found in the reading self-concept and abilities depending on the presence of reading difficulties, but not between genders. Reading fluency, reading comprehension, and the level of the 5-stage support model were significant predictors of the reading self-concept. These findings emphasize the importance of early identification and support for students with reading difficulties to prevent negative consequences that could impact overall academic performance and attitudes toward school.

1 Uvod

V sodobni družbi je bralna pismenost visoko cenjena, saj predstavlja predpogoj za usvajanje šolskih znanj in posledično za učno uspešnost (Westerveld idr., 2020). Poleg kognitivnih spretnosti na učenje branja vplivajo tudi vedenjski in čustveno-motivacijski dejavniki v medsebojni interakciji (Pečjak idr., 2024). Eden izmed teh dejavnikov je tudi bralna samopodoba, ki se oblikuje že zgodaj v procesu opismenjevanja in se povezuje z bralnimi dosežki učencev (Jensen idr., 2019; Marsh in Martin, 2011; Walgermo idr., 2018; Westerveld idr., 2020). Učenci z učnimi težavami, ki se pogosto soočajo z neuspehi, imajo večje tveganje za razvoj nizke samopodobe, kar lahko negativno vpliva na njihove nadaljnje šolske dosežke (Lovše, 2014; McArthur idr., 2020; Vaknin-Nusba-

Teachers' Attitudes Towards Solving Mathematical Problems

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.172>

Prejeto 3. 10. 2024 / Sprejeto 7. 4. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.091.33:51

KLJUČNE BESEDE: reševanje problemov, vrednote-nje, lastna ocena, izzivi

POVZETEK – Cilj raziskave je analizirati in preučiti mnjenja učiteljev matematike o reševanju problemov pri pouku matematike, izvajanju reševanja problemov, vrednotenju reševanja problemov, vplivu reševanja problemov na učence in s katerimi izzivi se učitelji soočajo pri reševanju problemov. Udeleženci raziskave so bili učitelji matematike ($N = 211$) iz štirih hrvatskih županij, mesta Zagreb, Ličko-senjske županije, Splitsko-dalmatinske županije in Osječko-baranjske županije. Rezultati te raziskave kažejo, da učitelji izvajajo in ocenjujejo tako formativno kot sumativno in da se pri reševanju nalog pri pouku matematike soočajo z različnimi izzivi, čeprav se zavedajo pomena reševanja nalog za učence. Na podlagi teh podatkov sklepamo, da učitelji poučujejo reševanje problemov pri pouku matematike, se zavedajo izzivov, s katerimi se soočajo oni in učenci, ter pomena reševanja problemov za učence. Učitelji spremljajo in ocenjujejo delo učencev ter pozitivno samoevalvirajo njihov način poučevanja reševanja problemov. Da bi reševanje problemov pri pouku matematike potekalo neobremenjeno, je treba omiliti izzive, s katerimi se srečujejo učitelji. Med njimi sta predvsem pomanjkanje časa in količina snovi, ki jo je treba obdelati.

Received 3. 10. 2024 / Accepted 7. 4. 2025

Scientific paper

UDC 37.091.33:51

KEYWORDS: problem-solving, valuation, self-evaluation, mathematics teaching

ABSTRACT – The aim of this research is to analyse and examine mathematics teachers' attitudes towards problem-solving in mathematics classes, implementing problem-solving, evaluating problem-solving, the impact of problem-solving on students and what challenges teachers face when solving problems. The respondents were teachers of mathematics ($N = 211$) from four counties in Croatia, the City of Zagreb, Lika-Senj County, Split-Dalmatia County and Osijek-Baranja County. The results of this research show that teachers perform and assess both formatively and summativly, and that they face different challenges when solving problems in mathematics classes, although they are aware of the importance of problem-solving for students. Based on this data, we conclude that teachers teach problem-solving in mathematics classes, are aware of the challenges they and their students face, and recognise the importance of problem-solving for students. Teachers monitor and evaluate students' work and positively evaluate their own way of teaching problem-solving. In order for problem-solving to be carried out in the mathematics classes unencumbered, the challenges teachers face, especially the lack of time and the amount of material to be covered, must be mitigated.

1 Introduction

In the last century, there has been a sudden interest in research involving solving problems in the teaching of mathematics. In the sixties and seventies of the last century, the emphasis was placed on the heuristic approach to problem-solving and the use of heuristic strategies for problem-solving (Polya, 1964; Schoenfeld 1979; Sewerin 1979). Also, for many years, solving problems in mathematics has been considered an important aspect of mathematics, both in learning and teaching mathematics. This paper therefore provides an overview of the previous research on problem-solving in mathematics classes. It then presents the results of the research on mathematics teachers' attitudes

Ustno izražanje in anksioznost pri učenju španščine kot tujega jezika

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.167>

Prejeto 21. 8. 2024 / Sprejeto 9. 12. 2024

Znanstveni članek

UDK 378.147:811.134.2

KLJUČNE BESEDE: ustno izražanje, anksioznost, tuji jezik, FLCAS, španščina

POVZETEK – V članku predstavljamo izsledke raziskave o vlogi anksioznosti pri učenju španščine kot tujega jezika (TJ), zlasti pri razvijanju jezikovne spretnosti ustnega izražanja. Zanimalo nas je, katere vrste anksioznosti so bolj ali manj izražene pri učenju španščine kot drugega tujega jezika (TJ2) med dijaki slovenskih gimnazij. Prav tako so nas zanimale razlike v doživljanju anksioznosti pri učenju španščine glede na spol, predznanje španščine in število TJ, ki se jih dijaki učijo. Dijaki so ocenili, pri katerih vrstah nalog, ki jih uporabljamo pri pouku španščine za razvijanje spretnosti ustnega izražanja, so bolj ali manj sproščeni. 491 slovenskih dijakov je izpolnjevalo prirejeno Lestvico anksioznosti pri pouku TJ (Foreign Language Classroom Anxiety Scale – FLCAS). Ocenili so stopnjo sproščenosti pri različnih tipih nalog ustnega izražanja. Rezultati raziskave so pokazali, da sta najbolj izraženi dimenziji anksioznosti pri učenju španščine strah pred ocenjevanjem znanja in strah pred negativnim vrednotenjem. Dekleta izražajo več strahu pred ocenjevanjem znanja kot fantje. Dijaki so poročali, da so najmanj sproščeni pri nalogah ustnega izražanja, ki vključujejo predstavitev teme pred poslušalci, najbolj sproščeni in najmanj anksiozni pa pri nalogah ustnega izražanja, ki so povezane z igrami. V zaključku predstavimo nekaj idej za zmanjševanje anksioznosti pri ustnem izražanju v TJ.

Received 21. 8. 2024 / Accepted 9. 12. 2024

Scientific paper

UDC 378.147:811.134.2

KEYWORDS: oral expression, anxiety, foreign language, FLCAS, Spanish

ABSTRACT – In this paper, we present the results of a study on the role of anxiety in the learning of Spanish as a foreign/second language (FL/L2), particularly in the development of oral language skills. We were interested in what types of anxiety are more or less pronounced in Slovenian secondary school students when learning Spanish as a foreign/second language (FL/L2). We were also interested in the differences in anxiety when learning Spanish depending on the students' gender, their level of Spanish and the number of foreign languages they learn. The 491 Slovenian students learning Spanish as FL/L2 completed a modified Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS). They also assessed the degree of relaxation during different types of oral expression tasks, which were developed based on an analysis of tasks in textbooks for teaching Spanish as a foreign language in Slovenian secondary schools. The results of the study show that the most pronounced dimensions of anxiety in learning Spanish are test anxiety and fear of negative evaluation. Girls expressed more test anxiety than boys. Students reported feeling least relaxed in oral expression tasks that involved presenting a topic in front of an audience and most relaxed and least anxious in oral expression tasks that involved games. Finally, we present some ideas on how to reduce anxiety about oral expression in FL/L2.

1 Uvod

Učenje (tujih) jezikov in usvajanje jezikovnih vsebin, procesov in spretnosti omogoča mišljenje in delovanje v sodobni globalizirani družbi in kulturi. Učenje jezika namreč "usposobi učence, da delujejo v situacijah, v katerih se znajdejo v resničnem svetu, da se znajo izražati in izvajati različna opravila" (Svet Evrope, 2011, str. 26). Učenci povezujejo jezike z izrazito pozitivnimi čustvi, zavedajo se lastnih jezikovnih

Pripravljenost študentov razrednega pouka za poučevanje glasbene umetnosti

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.173>

Prejeto 2. 1. 2025 / Sprejeto 9. 5. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.091.3:78:378-057.875

KLJUČNE BESEDE: študij glasbenih vsebin v predavalnici, študij glasbenih vsebin na daljavo, pripravljenost poučevanja glasbenih vsebin bodočih učiteljev

POVZETEK – Pri študiju glasbenih vsebin študenti ne pridobivajo le glasbenega znanja, ampak tudi različne spretnosti in sposobnosti. Vse to lahko pridobivajo z rednim delom in vajo, kar pa je prehod študija na daljavo zelo zamajal. Želeli smo preučiti razlike v pripravljenosti bodočih razrednih učiteljev, ki so glasbene vsebine študirali pred in med epidemijo covid-19, pri vpeljevanju glasbenih dejavnosti v pouk glasbene umetnosti, ko se bodo po zaključku študija zaposlili. Rezultate raziskave, ki smo jo izvedli med študenti, ki so sodelovali v raziskavi novembra 2022 in so glasbene vsebine poslušali med epidemijo, smo primerjali z rezultati raziskave, ki smo jo izvedli med študenti, ki so sodelovali v raziskavi junija 2019 in so glasbene vsebine poslušali pred epidemijo. Študente smo spraševali, koliko se počutijo pripravljene za poučevanje glasbene umetnosti v osnovni šoli pri spremljanju petja na instrument, podajanju glasbene teorije in za ustvarjanje harmonske spremljave k naučeni pesmi. Ugotovili smo, da se študenti, ki so se izobraževali med epidemijo covid-19, počutijo manj pripravljeni za poučevanje glasbene umetnosti v osnovni šoli, ko se bodo zaposlili, kot študenti, ki so se izobraževali pred epidemijo covid-19.

Received 2. 1. 2025 / Accepted 9. 5. 2025

Scientific paper

UDC 37.091.3:78:378-057.875

KEYWORDS: study of music content in the classroom, distance learning of music content, preparation of future teachers for teaching music content

ABSTRACT – When studying music, students not only acquire musical knowledge but also various skills and abilities. All of this can be acquired through regular practice and training, which has been greatly disrupted by the transition to online learning. We aimed to examine the differences in the autonomy of future elementary school teachers who studied music before and during the Covid-19 pandemic in introducing music activities into music education. We compared the results from a sample of students who participated in the study carried out in November 2022 and studied music content during the pandemic with the results from a sample of students who participated in the study carried out in June 2019 and studied music content before the pandemic. We asked the students how prepared they feel to teach music in elementary school, how confident they are in conveying music theory, and how confident they are in creating harmony when singing a learned song. We found that the students who studied during the Covid-19 pandemic felt less prepared to teach music in elementary school than the students who studied before the pandemic.

1 Uvod

Glasbena umetnost je pomemben del celostnega izobraževanja, saj spodbuja miselnost, čustveno-socialni in telesno-gibalni razvoj ter razvoj glasbenega posluha, glasbenih spretnosti in sposobnosti (Sicherl Kafol, 2001). Med epidemijo covid-19 so se prvič v zgodovini pojavili ukrepi, kot so npr. “omejeno gibanje, delo od doma, gospodarski, zdravstveni in drugi ukrepi” (Ferbežar idr., 2021, str. 193), “ki so vplivali na razmere v okviru družine in izhajali predvsem iz epidemioloških razmer v posameznih državah”, posledično se je zgodil tudi prehod vseh stopenj izobraževanja na daljavo (prav tam,

Sprejemanje učencev s posebnimi potrebami med njihovimi šolskimi vrstniki

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.174>

Prejeto 25. 11. 2024 / Sprejeto 7. 4. 2025

Znanstveni članek

UDK 376:316.62

KLJUČNE BESEDE: učenci s posebnimi potrebami, inkluzija, socialna integracija, stališča učencev

POVZETEK – Vrstniško sprejemanje je eden od ključnih dejavnikov in tudi kazalec uspešnosti inkluzivnega izobraževanja. Kaže se kot neposreden in običajno spontan način vedenja do bližnjega ter v medvrstniških interakcijah tako v razrednem in šolskem okolju kot tudi v druženju teh otrok izven šole. V kvantitativni raziskavi smo to sprejemanje ugotovljali s pomočjo preverjanja štirih ključnih dimenzij: raven sprejemanja učencev s posebnimi potrebami s strani sošolcev, vzpostavljane njihovih prijateljstev, percepcija njihove socialne samopodobe in pripravljenost za njihove socialne interakcije. Študija je pokazala, da imajo učenci s posebnimi potrebami v šolskem prostoru, kjer je prisotna šolska avtoriteta, boljše mesto med vrstniki kot pa v primeru druženja z vrstniki brez prisotnosti odraslih. Sicer pa je stopnja integracije otrok s posebnimi potrebami nizka, poleg tega pa obstaja diskrepanca med proklamiranimi družbenimi cilji in dejanskim sprejemanjem otrok s posebnimi potrebami s strani vrstnikov.

Received 25. 11. 2025 / Accepted 7. 4. 2025

Scientific paper

UDC 376:316.62

KEYWORDS: children with special needs, inclusion, social integration, childrens' attitudes

ABSTRACT – Peer acceptance is one of the key factors and also an indicator of the success of inclusive education. It is manifested in a direct and usually spontaneous way of behaving towards others and in peer interactions both in the classroom and school environment, as well as in the socializing of these children outside of school in a way that they are accepted among their school peers. In the quantitative research, we determined this acceptance by checking four key dimensions, namely: determining the level of acceptance of children with special needs by their classmates, the establishment of their friendships, the perception of their social self-image and their readiness for social interactions. The study showed that children with special needs in a school environment where the school authority is present have a better place among their peers than in the case of socializing with their peers without the presence of adults. Otherwise, we found that the level of integration of children with special needs is low, and in addition, there is a discrepancy between the proclaimed social goals and the actual acceptance of children with special needs by their peers.

1 Uvod

Koncept inkluzivnega izobraževanja je pridobil velik zagon, ko so Združeni narodi na konferenci na Tajskem leta 1990 promovirali idejo "Izobraževanje za vse". Politična izjava o inkluzivnem izobraževanju na konferenci v Salamanci (UNESCO, 1994) je izzvala države, šole in posameznike na izobraževalnem področju, da je nujno zagotoviti izobraževanje vsem otrokom v redni šoli, tudi tistim s posebnimi potrebami. V ozadju tega gibanja lahko prepoznamo filozofijo ali koncept človekovih pravic do enakih možnosti v šolskem vključevanju, kar pomeni, da mora biti tudi medvrstniško sprejemanje eden od primarnih rezultatov inkluzivnega šolanja, da bi spodbujali dostojanstvo in boljše kakovost življenja učencev s posebnimi potrebami. Osnovna ideja inkluzivnih

The Current State of Aggressive Behaviour of Primary and Secondary School Pupils in the Slovak Republic

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.175>

Prejeto 7. 2. 2025 / Sprejeto 9. 5. 2025

Znanstveni članek

UDK 364.632-053.5(437.6)

KLJUČNE BESEDE: agresivno vedenje učencev, medvrstniško nasilje, spletno ustrahovanje, preventiva

POVZETEK – V zadnjih letih se povečuje pojav agresivnega vedenja med učenci in njegova prisotnost pri vse mlajših učencih, kar postaja v šolskem okolju resen problem. Ta pregledna študija se osredotoča na agresivno vedenje učencev v osnovnih in srednjih šolah na Slovaškem. V pregledu literature so analizirane raziskave aktualnih znanstvenih študij in raziskav državnih institucij na Slovaškem, v katerih so objavljena končna poročila raziskav agresivnega vedenja med osnovnošolci in srednješolci, in sicer v obdobju od januarja 2018 do februarja 2023. Raziskave kažejo na povečano prisotnost medvrstniškega nasilja, ustrahovanja in agresivnega vedenja v spletnih okoljih. Rezultati potrjujejo potrebo po bolj sistematičnih preventivnih ukrepih v šolah. Priporočajo se intenzivno in učinkovito delo z učenci z namenom razvijanja socialnih kompetenc, uvedbo programov za obvladovanje jeze in samoregulacijo ter delo s skupinami, ki izboljšuje medsebojne odnose in šolsko klimo. Pomembno je tudi ozaveščanje o posledicah nasilja, saj raziskave kažejo, da medvrstniško nasilje in spletno ustrahovanje lahko vodita v povečan stres, depresijo, zlorabo psihoaktivnih snovi in celo v samomorilne misli.

Received 7. 2. 2025 / Accepted 9. 5. 2025

Scientific paper

UDC 364.632-053.5(437.6)

KEYWORDS: aggressive behaviour of pupils, bullying, cyberbullying, prevention

ABSTRACT – In recent years, there has been an increase in the occurrence of aggressive behaviour among pupils and its presence among younger and younger pupils, which is becoming a serious problem in the school environment. This review study focuses on the aggressive behaviour of pupils in primary and secondary schools in the Slovak Republic. The literature review analyses the research results from recent scientific studies and research by state institutions in Slovakia that have published their final reports on aggressive behaviour among primary and secondary school students from January 2018 to February 2023. The research shows an increased presence of peer violence, bullying, and aggressive behaviour in online environments. The results confirm the need for more systematic preventive measures in schools. Intensive and effective preventive work with pupils is recommended, aimed at developing social competencies, introducing anger management and self-regulation programs, and conduct group work to improve interpersonal relationships and the school climate. Raising awareness about the consequences of violence is also crucial, as research shows that peer violence and cyberbullying can lead to increased stress, depression, substance abuse, and even suicidal thoughts.

1 Introduction

The range of problematic or risky behaviour of pupils is wide (from minor offences to violations of school rules to serious social pathologies) and is constantly changing. Primary and secondary school teachers report an increase in problem or risky behaviour among their pupils and problems with their indiscipline. Schools are dealing with more and more educational problems, teacher authority is declining, and a diverse range

Inkluzija v visokem šolstvu

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.176>

Prejeto 24. 10. 2024 / Sprejeto 7. 4. 2025

Znanstveni članek

UDK 376-057.875

KLJUČNE BESEDE: inkluzija v visokem šolstvu, javne univerze, dostopnost, ovire, individualizacija in diferenciacija, študenti s posebnimi potrebami

POVZETEK – Število študentov s posebnimi potrebami na slovenskih univerzah se povečuje, kar prinaša številne izzive, predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih pogojev. Fakultete pogosto niso prilagojene niti fizično niti strokovno za delo s temi študenti. Med osnovno- in srednješolskim izobraževanjem imajo učenci s posebnimi potrebami več prilagoditev, na univerzitetni ravni pa dostopnost in podpora nista vedno zagotovljeni. Raziskava, izvedena jeseni 2023, je pokazala, da mnogi študenti zaradi arhitekturnih ovir in neustreznih pravilnikov ne morejo izbrati želeno fakultete. Prav tako večina visokošolskih učiteljev nima formalnega pedagoškega znanja o inkluzivnem izobraževanju, kar otežuje prilagoditev študijskega procesa. Pomanjkanje strokovne podpore in enotnega sistema informiranja dodatno zavira doseganje enakovrednih pogojev za vse študente. Čeprav se zavedanje o pomembnosti inkluzije povečuje, nas do polne dostopnosti za študente s posebnimi potrebami čaka še dolga pot.

Received 24. 10. 2024 / Accepted 7. 4. 2025

Scientific paper

UDC 376-057.875

KEYWORDS: inclusion in higher education, public universities, accessibility, barriers, individualization and differentiation, students with special needs

ABSTRACT – The number of students with special needs at Slovenian universities is increasing, which brings numerous challenges, primarily due to a lack of appropriate conditions. Faculties are often not adapted, either physically or professionally, to work with these students. While students with special needs receive more accommodations during primary and secondary education, accessibility and support at the university level are not always guaranteed. Research conducted in the fall of 2023 revealed that many students are unable to choose their desired faculty due to architectural barriers and inadequate regulations. Furthermore, the majority of university teachers lack formal pedagogical knowledge of inclusive education, which complicates the adaptation of the learning process. The lack of professional support and a unified information system further hinders the achievement of equal conditions for all students. Although awareness of the importance of inclusion is growing, a long road still lies ahead to ensure full accessibility for students with special needs.

1 Uvod

Inkluzijo v visokem šolstvu razumemo kot aktivno vključevanje študentov z različnimi zmožnostmi v visokošolski proces, pri čemer moramo prilagoditi pedagoški proces. Šolanje na visokošolski stopnji je za posameznika zelo pomembno, saj odpira zaposlitvene možnosti, omogoča pridobivanje dodatnih znanj in kompetenc in zagotavlja enakovreden socialno-ekonomski status. Vključitev in uspešen zaključek visokošolskega izobraževanja oseb s posebnimi potrebami ustvarjata možnosti za večjo neodvisnost, boljšo zaposljivost in višjo kakovost življenja. Na prvi pogled obetavna statistika števila oseb s posebnimi potrebami, ki so vključene v visokošolsko izobraževanje, pa še ne pomeni kakovostne implementacije inkluzivnega izobraževanja.

Dejstvo je, da posamezniki, ki so usmerjeni že na nižjih ravneh izobraževanja, v visokošolskem prostoru doživljajo več ovir in dosegajo slabše akademske uspehe ter z večjo verjetnostjo ne dokončajo študija glede na svoje vrstnike, kljub temu da imajo ob vstopu

Motivi in izkušnje netradicionalnih odraslih študentov v Sloveniji

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i2.177>

Prejeto 2. 9. 2024 / Sprejeto 7. 4. 2025

Znanstveni članek

UDK 378-057.875(497.4)

KLJUČNE BESEDE: netradicionalni študenti, odrasli, terciarno izobraževanje, študij, vseživljenjsko učenje

POVZETEK – Netradicionalni odrasli študenti se pri študiju soočajo s številnimi izzivi v primerjavi s tradicionalnimi študenti, njihovo število pa vztrajno narašča. Članek predstavlja rezultate kvalitativne raziskave, ki proučuje motive in izkušnje netradicionalnih odraslih študentov v Sloveniji. Raziskava je pokazala, da so motivi za vključitev v terciarno izobraževanje raznoliki. Nekateri študenti so usmerjeni k učenju in osebnostnemu napredku ter imajo močno notranjo motivacijo. Drugi študenti so ciljno usmerjeni in želijo doseči karierne cilje, pri čemer prevladujejo ekonomski motivi oziroma motivi, povezani s poklicnim razvojem. Večina intervjuvancev ima pozitivne izkušnje s pedagoškim kadrom, kar poudarja pomembnost podpore s strani pedagoškega kadra. Kljub temu izražajo nezadovoljstvo zaradi monotonoosti predavanj in pomanjkanja praktičnih vsebin, kar kaže na potrebo po prilagoditvi izobraževalnih programov potrebam odraslih študentov. Usklajevanje študijskih obveznosti z drugimi življenjskimi vlogami predstavlja velik izziv, pri čemer je pomanjkanje časa pogosto izrazita težava. Finančne ovire so prav tako velikokrat v ospredju, zlasti pri študentih, ki si študij plačujejo sami. Kljub tem oviram netradicionalni odrasli študenti kažejo visoko stopnjo prilagodljivosti in sposobnosti optimizacije časa.

Received 2. 9. 2024 / Accepted 7. 4. 2025

Scientific paper

UDC 378-057.875(497.4)

KEYWORDS: non-traditional students, adults, tertiary education, study, lifelong learning

ABSTRACT – Non-traditional adult students encounter more challenges than traditional students, and their numbers are steadily increasing. The article presents the results of a qualitative study examining the motives and experiences of non-traditional adult students in Slovenia. The research reveals diverse motives for enrolling in tertiary education. Some students are driven by strong intrinsic motivation, focusing on learning and personal development. In contrast, other students are goal-oriented, aiming to achieve career objectives, with economic motives or motives related to professional development dominating. Most interviewees report positive experiences with the teaching staff, underscoring the importance of support given by educational personnel. Nonetheless, they express dissatisfaction with the monotony of lectures and the lack of practical content, highlighting the need to adapt educational programmes to the requirements of adult students. Balancing academic obligations with other life roles poses a significant challenge, with insufficient time often being a pronounced issue. Financial barriers are often at the forefront as well, especially for students who self-finance their studies. Despite these obstacles, non-traditional adult students exhibit a high level of adaptability and time-optimisation skills.

1 Uvod

Netradicionalni študenti se soočajo z več ovirami pri študiju kot tradicionalni študenti (Choy, 2002; Pelletier, 2010; Radford idr., 2015). V številnih izobraževalnih okoljih že predstavljajo večino študentske populacije (Chen, 2017), pričakuje pa se nadaljnji porast njihovega števila (Hussar in Bailey, 2014; Rhijn idr., 2016; Hussar in Bailey, 2020; Babb, 2022). Pomembno je, da izobraževalne institucije razumejo značilnosti in potrebe netradicionalnih študentov ter jim ponudijo potrebno pomoč in podporo za

NAVODILA ZA AVTORJE

Avtorje prosimo, da pri pripravi znanstvenih člankov upoštevajo naslednja navodila:

1. Članke sprejemamo v slovenskem in angleškem jeziku. Pošljete nam jih lahko po elektronski pošti na naslov uredništva info@pedagoska-obzorja.si ali chief.editor@didactica-slovenica.si. Za točnost in verodostojnost podatkov odgovarja avtor.
2. Znanstveni članki (brez razširjenega povzetka) naj obsegajo do 30.000 znakov s presledki. Priporočeno je, da je članek napisan v skladu z IMRAD strukturo.
3. Vsak članek naj ima na posebnem listu naslovno stran, ki vsebuje ime in priimek avtorja, leto rojstva, domači naslov, številko telefona, naslov članka, akademski in strokovni naslov, naslov ustanove, kjer je zaposlen in elektronski naslov. V primeru, da je avtorjev več, se na list napiše zahtevane podatke za vsakega avtorja posebej. Vodični avtor mora biti med avtorji napisan na prvem mestu.
4. Znanstveni in strokovni članki, ne glede na jezik, morajo imeti povzetek v slovenskem in v angleškem jeziku v obsegu od 1.200 do 1.300 znakov s presledki. Povzetek in ključne besede naj bodo napisani na začetku članka. Priložiti je treba tudi razširjeni povzetek v obsegu 10.000 znakov s presledki v angleškem jeziku. V primeru, da je članek napisan v angleškem (ali kakšnem drugem) tujem jeziku, pa je potrebno priložiti razširjen povzetek v obsegu 10.000 znakov s presledki v slovenskem jeziku.
5. Tabele in slike naj bodo vključene v besedilu smiselno, kamor sodijo. Slike naj bodo tudi priložene kot samostojne datoteke v ustreznem slikovnem (JPG, PNG), oziroma vektorskem (EPS, PDF) zapisu v ločljivosti vsaj 600 pik na palec (oziroma v obliki, ki bo primerna za ustrezno nadaljnjo tehnično pripravo ali dodelavo za tisk). Na gradivo, ki ne zadostja minimalnim zahtevam, posebej ne opozarjamo in ga v končni tehnični pripravi zaradi neustreznosti izpustimo. V primeru, da so v članku vključene tudi tabele, morajo biti članku priložene posebej z vsemi potrebnimi podatki (Excel tabele).
6. Seznam literature uredite po abecednem redu avtorjev. Pri citiranju, povzemanju in navajanju literature upoštevajte standarda APA7 in sicer na naslednji način:
 - Za knjige: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov, založba. Primer: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Državna založba Slovenije.
 - Za članke v revijah: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov revije, letnik, številka, strani. Primer: Strmcnik, F. (2020). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, 12(5), 3–12.
 - Za članke v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov članka, podatki o knjigi ali zborniku, strani, založba. Primer: Razdevšek Pučko, C. (2020). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V M. Tancer (ur.), Stoletnica rojstva Gustava Šiliha (str. 234–247). Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.
7. Vključevanje reference v tekst: Če gre za točno navedbo, napišemo v oklepaju priimek avtorja, leto izdaje in stran (Kroftlić, 2020, str. 15). Če gre za splošno navedbo, stran izpustimo (Kroftlić, 2020).
8. V primeru spletnih referenc je obvezno navajanje točne spletne strani skupaj z imenom dokumenta. Primer: Bracar, P. (2020). Kako poskrbeti za zdravje šolarjev. Inštitut za varovanje zdravja RS. <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> Obvezna je navedba DOI povezav, kjer obstajajo. Datumov dostopa ne pišemo.

Za vsa dodatna pojasnila ter informacije glede priprave in objave člankov, za katere menite, da niso zajeta v navodilih, se obrnite na glavnega in odgovornega urednika na elektronski naslov chief.editor@didactica-slovenica.si. Za splošnejše informacije ter tehnično pomoč pri pripravi prispevka pa se lahko obrnete na uredništvo oziroma na naš elektronski naslov info@pedagoska-obzorja.si.

Za objavo v reviji se obračuna prispevek v višini 300 EUR, s čimer se zagotavlja hitra obravnava in nemoten potek publikacije.

AUTHORS GUIDELINES

Authors are requested to follow these guidelines when preparing scientific articles:

1. Articles are accepted in Slovenian and English. They can be submitted via email to the editorial office at info@pedagoska-obzorja.si or chief.editor@didactica-slovenica.si. The author is responsible for the accuracy and reliability of the data.
2. Scientific articles (without an extended abstract) should not exceed 30,000 characters including spaces. It is recommended that the article follows the IMRAD structure.
3. Each article must include a title page on a separate sheet, containing: the author's full name, year of birth, home address, telephone number, title of the article, academic and professional title, name of the institution where the author is employed, email address and ORCID ID. If there are multiple authors, the required details must be provided for each author separately. The lead author must be listed first.
4. All articles must include an abstract in both Slovenian and English (1,200–1,300 characters including spaces). The abstract and keywords should be placed at the beginning of the article. An extended abstract (10,000 characters including spaces) in English must also be attached. If the article is written in English or another foreign language, an extended abstract in Slovenian (10,000 characters including spaces) must be provided.
5. Tables and figures must be meaningfully included in the text where appropriate. Figures should also be submitted as separate files in a suitable format: raster images (JPG, PNG), vector graphics (EPS, PDF), minimum resolution: 600 dpi (or a format suitable for further technical processing or print preparation). Material that does not meet the minimum requirements will not be specifically flagged and may be omitted from the final publication due to inadequate quality. If tables are included in the article, they must be submitted separately as Excel files containing all necessary data.
6. Arrange the reference list in alphabetical order by authors' last names. When citing, summarizing, and referencing literature, follow the APA7 standard as follows:
 - Books: Author's surname, first name, year of publication, title, publisher. Example: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Državna založba Slovenije.
 - Journal articles: Author's surname, first name, year of publication, journal title, volume, issue, pages. Example: Strmcnik, F. (2020). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, 12(5), 3–12.
 - Book chapters: Author's surname, first name, year of publication, chapter title, book/conference proceedings details, pages, publisher. Example: Razdevšek Pučko, C. (2020). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. In M. Tancer (Ed.), Stoletnica rojstva Gustava Šiliha (pp. 234–247). University of Maribor, Faculty of Education.
7. Citing references in the text: For exact quotations, include the author's surname, year of publication, and page number in parentheses: (Kroftlić, 2020, p. 15). For general references, omit the page number: (Kroftlić, 2020).
8. Online references: The exact webpage URL must be provided, along with the document name. Example: Bracar, P. (2020). Kako poskrbeti za zdravje šolarjev. Institute of Public Health RS. <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> DOI links must be included where available. Access dates are not required.

For further clarifications or information regarding article preparation and publication of articles that you feel are not covered by the guidelines, contact the Editor-in-Chief at chief.editor@didactica-slovenica.si. For general information or technical assistance with article submission, please contact the Editorial Office or our email address info@pedagoska-obzorja.si.

A publication fee of 300 EUR is charged for journal submissions, ensuring expedited review and seamless publication.